

Milý čtenáři,

do této chvíle jsi na své skautské stezce prošel mnohými dobrodružstvími v družině a oddíle, prožil jsi řadu nočních hlídek a her na táborech, potkal řadu zajímavých a zkušených lidí a při tom všem jsi se jistě naučil spoustu věcí, které jsou užitečné jak při skautských činnostech, tak i v osobním životě.

To, že držíš v rukou tuto publikaci, je důkazem, že chceš brzy udělat na své stezce další pořádný krok. Jsi vyspělý a zkušený natolik, že ti vedoucí oddílu chce svěřit další úkoly, budeš řídit schůzky, pomáhat při vedení výprav, mít na starosti některé větší akce družiny nebo i oddílu. Jsi tedy připraven nést i odpovědnost, která je s těmito úkoly spojena. To vše a mnohem více popisuje tzv. spoluúčast na vedení oddílu, ke kterému tě opravňuje získání čekatelské zkoušky.

Snahou autorů této publikace je poskytnout ti v jisté stručnosti dobrý základ znalostí k tomu, abys u této první zkoušky v činovníckém vzdělávání uspěl. Každá kapitola shrnuje nezbytné minimum z daného oboru, vysvětluje důvody a popisuje, jak postupovat v praxi. Jednotlivých praktických přístupů může být samozřejmě víc. Vnímej tedy tento text jako základ, který je třeba aktualizovat následnou praxí, ověřováním a skutečným používáním. V rámci přípravy na jednotlivé obory vzpomeň i na to, co jsi se naučil a zkusil ve své praxi. Získal jsi řadu důležitých zkušeností, které nelze předat psaným textem a pro další působení u oddílu jsou nesmírně důležité.

Věřím, že složení čekatelské zkoušky s touto publikací v ruce a za pomoci instruktorského sboru kvalitního čekatelského kurzu nebude žádný problém. Nezapomeň však, že složením zkoušky všechno neskončilo. Ba naopak, právě mnoho nového a zajímavého začíná. Nepřestávej se učit, získávat nové zkušenosti a poznatky. Tvoje skautská práce v oddíle a družině tak bude daleko kvalitnější a věř mi, že ti bude přinášet i mnohem větší radost.

Závěrem bych rád poděkoval všem autorům jednotlivých kapitol a stejně tak i kolektivu odborných recenzentů, že díky jejich úsilí a odborné péči dopomohli ke vzniku této publikace.

Pardubice 24. května 2016
Jan Stejskal – Johan
vůdce skautské školy Stříbrná řeka

OBSAH

	Předmluva	4		
	O čekatelské zkoušce	9		
IDEA A HISTORIE SKAUTINGU	1.1	Být skautem	14	
	1.2	Historické základy	14	
	1.2.1	Robert Baden-Powell a skauting	14	
	1.2.2	Ernest Thompson Seton a woodcraft	15	
	1.2.3	Antonín Benjamin Svojsík a český skauting	16	
	1.2.4	Rozvoj skautingu a jeho další osudy	16	
	1.3.1	Charakter a poslání skautského hnutí	18	
	1.3.2	Tři základní principy skautingu	19	
	1.4	Skautský zákon a slib	22	
	1.4.1	Skautský zákon	22	
	1.5	Skautské heslo a denní příkaz	23	
	PSYCHOLOGIE A PEDAGOGIKA	2.1	Poznávání dětí	26
		2.1.1	Jaké jsou dnešní děti	28
		2.1.2	Poznávání dětí v oddíle a družině	31
		2.1.3	Děti se speciálními potřebami	34
2.2		Přizpůsobení programu různě starým dětem	36	
2.2.1		Vývoj myšlení	36	
2.2.2		Vývoj pozornosti	39	
2.2.3		Vývoj morálního usuzování	41	
2.2.4		Spolupráce chlapců a dívek v různém věku	44	
2.2.5		Další specifika věkových kategorií	46	
2.3		Motivace dětí	48	
2.3.1		Odměna	51	
2.3.2		Trest	52	
2.3.3		Vzor	54	
2.4		Vztahy v družině a v oddíle	57	
2.4.1	Družina jako tým	58		
2.4.2	Šikana	60		
2.5	Zpětná vazba	62		
2.5.1	Zpětná vazba a její zprostředkovávání	63		
2.5.2	Zpětná vazba a její přijímání	65		
2.6	Sebepoznání a seberozvoj	67		
2.6.1	Silné stránky a rezervy	68		
2.6.2	Motivy pro práci s dětmi a pro oddíl	68		
2.6.3	Osobní cíle	69		

3.1	Skautská výchovná metoda	72	METODIKA	ZDRAVOVĚDA	7.1	Obecné zásady poskytování první pomoci	142
3.1.3	Družina	76			7.2	Poruchy vědomí, bezvědomí	143
3.1.4	Symbolický rámec	77			7.3	Resuscitace	144
3.1.5	Příroda	80			7.4	Dušení	144
3.1.6	Program osobního růstu	81			7.5	Krvácení, rány	145
3.1.7	Dospělí průvodci	82			7.6	Ostatní	147
3.2	Práce s nástroji skautské výchovy	84		ZÁKLADY PRÁVA	8.1	Junák jako osoba právně jednající	154
3.2.1	Stezka	85			8.2	Jednání za Junák	155
3.2.2	Odborky	88			8.3	Odpovědnost za škodu	156
3.2.3	Skautské závody	89			8.4	Odpovědnost za přestupek	158
3.2.4	Časopisy	91		ZÁKLADY HOSPODAŘENÍ	8.5	Trestní odpovědnost	159
4.1	Cíle	97			8.6	Další předpisy důležité pro oddílovou činnost	160
4.2	Prostředky	99		PLÁNOVÁNÍ	9.1	Pokladna oddílu	164
4.3	Časový plán (scénář)	102			9.1.1	Prvotní doklady	165
4.4	Rozdělení úkolů	104			9.1.2	Pokladní doklady	168
4.5	Vyhodnocení plánu	106		ORGANIZACE	9.1.3	Pokladní kniha	170
5.1	Komunikace s dětmi a vedoucími	110			9.2	Hospodaření malé akce	171
5.2	Komunikace s rodiči	111		KOMUNIKACE	9.3	Majetek ve správě oddílu	173
5.3	Komunikace mimo oddíl	113			10.1	Skautské středisko	176
5.4	Skautské informační zdroje	114			10.2	Stanovy Junáka	180
5.4.1	www.krizovatka.skaut.cz	114			Literatura	184	
5.4.2	www.teepek.cz	115			Autoři textů:	188	
5.4.3	www.rovernet.cz	116					
5.4.4	www.skaut.cz	116					
5.4.5	Sociální sítě	116					
5.4.6	SkautIS	116					
5.4.7	Časopisy, metodiky, příručky	118	BEZPEČNOST				
6.1	Rizika a pravidla bezpečnosti	120					
6.1.1	Snižování rizika při činnostech	122					
6.2	Bezpečnost na akcích	124					
6.2.1	Předcházení rizik při plánování programu	124					
6.2.2	Bezpečnost při aktivitách v klubovně	126					
6.2.3	Bezpečnost při sportovních aktivitách	127					
6.2.4	Bezpečnost při koupání	128					
6.2.5	Bezpečnost při výpravách a hromadných přesunech	129					
6.3.	Práce s nářadím a nástroji	133					